

Personalegoder

Personalegoder som tilføjelse til lønnen eller som delvis substitut for løn er populært – i flg. medierne. Der kan være skattemæssige forhold, der spiller ind når der træffes et sådant valg. Men hvilket omfanget har det og hvordan er det fordelt er centrale emner.

Skatteministeriet har leveret en opgørelse til et folketingsmedlem ud fra de tilgængelige skattedata, som viser at jo mere man tjener jo større er opfindsomheden på dette punkt. Og samtidig viser opgørelsen at mændene er bedre til at få del i personalegoder end kvinderne.

Denne opgørelse er gengivet som bilag 3. I opgørelsen, som vedrører 2002, defineres personalegoder som: Fri bil, fri kost og logi, fri helårsbolig, fri sommerbolig, fri lystbåd, fri tv-licens og fri telefon. Heraf udgør fri bil 86 % af den samlede værdi på 4,9 mia. kr. Der opgøres at i alt 207.000 modtager personalegoder, hvoraf de 22 % er kvinder. For alle indkomstintervaller modtager kvinderne i snit 60 – 93 procent af hvad mændene modtager i gennemsnit. Den største forskel på kønnene er om man modtager personalegoder eller ej.

Desværre synes debatten i medierne ganske at overse at for hovedparten af personalegoderne er der fastsat præcise regler for beskatning heraf og findes der ingen særskilte regler fastsat er naturlydelser skattepligtige, som al anden indkomst.

Skatteministeriet har naturligt nok altid interesseret sig for emnet. Udover at besvare spørgsmål fra folketingsmedlemmer har ministeriet udarbejdet rapporter, notater og redegørelser om emnet.

Her skal henvises til:

Beskatning af personalegoder/naturlydelser, oktober 2003. Rapport fra arbejdsgruppen vedrørende kontantlønsnedgang i forbindelse med arbejdsgiverens ydelse af naturlegoder ("bruttotrækordninger"), Økonomi- og Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Skatteministeriet.

Statusrapport til folketinget om personalegoder/naturlydelser, november 2004, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Skatteministeriet.

Skatteministeriet, Tidsskriftet Skat, 30. juni 2005, Personalegoder - er det bedre end kontanter?

Personalegoder indgår også i lønstatistikkerne fra Danmarks Statistik. Lønstatistikkerne er opgjort på anden basis og grundlag end skatteministeriets data. I lønstatistikkerne er alle pr. definition beskæftiget i fuld tid uden overarbejde. Men sådan er virkeligheden ikke og den afspejler sig bedre i skatteministeriets opgørelser, som dog har andre svagheder indbygget. Begge opgørelser bygger på individoplysninger, men formålet med opgørelserne er forskellige og derfor supplerer de to opgørelser hinanden uden at kunne erstatte hinanden. Skatteministeriets tal i rapporter o. lign. vil alt andet lige give et forstærket billede af en eventuel skævhed registreret i lønstatistikkerne. Og da skatteministeriets opgørelse endvidere omfatter alle skattepligtige, mens lønstatistikkerne beskriver løndannelsen på arbejdsmarkedet vil skatteministeriet alt andet lige også beskrive en anden virkelighed end den der opleves på arbejdsmarke-

det og også overvurdere eventuelle forskelle, da hele gruppen udenfor arbejdsmarkedet indgår.

Der vil i resten af dette notat tages udgangspunkt i personalegoder således som de indgår i lønstatistikkerne.

Ifølge EU-forordning om kravene til de nationale lønstatistikker og indberetningen herfra til EUROSTAT, skal alle former for personalegoder indgå, hvorfor alt pr. definition indgår. Men det er selvfølgelig ikke hele sandheden. Af praktiske grunde indgår kun elementer, som der kan skaffes kendskab til. I den årlige strukturstatistik kan kun indgå elementer, som enten optræder på lønsedlen eller som skattemyndighederne kender til.

Ud fra Danmarks Statistiks årlige lønstatistikker, offentliggjort i Statistikbanken, er der i dette notat forsøgt at give en lille introduktion til begrebets omfang, fordeling m.v.

Personalegoder som løn tilskud eller som erstatning for løn er alene et fænomen i den private sektor og her er det begrænset til at være om ikke udelukkende et ledelses tilskud så er omfanget væsentlig større blandt personer placeret i ledelsen i firmaerne end blandt det menige personale.

	kr. pr. time
Staten	0,14
Kommunerne	0,01
Den private sektor	1,67

NB: staten 2004 ellers tal for 2003

Kilde: Statistikbanken, Danmarks Statistik.

Det er temmelig åbenlyst, at personalegoder/fryns er noget ikke forekommende i den offentlige sektor. På ledelsesniveau i den kommunale sektor udgør personalegoder f.eks. kun 0,04 kr. pr. time. I denne gruppe udgør personalegoder 0,41 kr. pr. time i staten. 10 gange så meget som i kommunerne, men kun 1/30 del af niveauet i den private sektor, hvor samme gruppe scorer 12,17 kr. pr. time og det er endda et tal, der er faldet de senere år.

I alt optælles der personalegoder i lønstatistikkerne med en værdi på i alt ca. 3,1 mia. kr, fordelt med 3 mia. kr. i den private sektor og de sidste under 100 mill. kr. i den offentlige sektor.

Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet har afgivet "Statusrapport til folketinget om personalegoder/naturalydelser" i november 2004. Lægger tallene i tabel 1 i denne rapport sammen nås et niveau på 7,2 mia. kr. for personalegoder og naturalydelser. Over halvdelen (4,2 mia. kr.) udgøres af "fri" bil, som beskattes. Men dels omfatter denne opgørelse alle skattepligtige personer, som er os alle sammen, mens der indgår knap 2 millioner personer i lønstatistikkerne, dels omfatter rapporten, som det fremgår af titlen, alle former for naturalydelser, hvorunder der er skønnet om omfanget af nogle, da der mangler datagrundlag. Lønstatistikkerne omfatter kun det registrerede forbrug. Sammenholdes oplysningerne i rapporten med lønstatistikernes omfang synes der at være god overensstemmelse. Omregningen fra lønstatistikernes timesats til samlet beløb samt Skatteministeriets tabel 1 i statusrapporten til folketinget er gengivet i bilag 2.

I dette notat skal der først og fremmest ses på, hvor meget personalegoder indgår med i lønstatistikkerne. Der skal derfor herefter ikke gøres mere ved den offentlige sektor i denne sammenhæng i dette notat.

I det følgende vil der alene blive set på den private sektor, niveauet for Personalegoder generelt og på enkelte arbejdsfunktioner, samt opdelt på køn samt set på udviklingen ved at se på perioden 2000-2003, hvor de sidste tal foreligger for netop. (Der udkommer tal for 2004 medio november 2005)

Lønstatistikken for den private sektor er opdelt efter arbejdsfunktioner, såkaldte DISCO-koder. I bilag 1 er gennemgået 32 discokoder i lønstatistikken for den private sektor. Lønstatistikken for den private sektor er opdelt på 515 discokoder. Her er udvalgt 32 af dem, alle hovedgrupper og nogle undergrupper, især i ledelsesfunktionerne, da det er her personalegoderne eksisterer. Herudover er der for hver udvalgte arbejdsfunktioner opgjort antal beskæftigede personer, timeløn pr. præsteret time ekskl. genetillæg samt omfanget af personalegoder pr. præsteret timer. Alle opgørelser er fordelt på køn.

Herved kan personalegoder i procent af fortjeneste ekskl. gener pr. præsteret time fordelt på køn beregnes. Herved kan påvirkningen af forskel i lønniveauet for personalegoder neutraliseres - delvis.

Hver arbejdsfunktion er opgjort for alle henført til denne arbejdsfunktion, dels henført til ledelsen dels angivet som almindelige lønmodtagere. Elever og ung- arbejdere m.v. er ikke medtaget, da omfanget af personalegoder her er ikke eksisterende.

Tabellerne i bilag 1 fylder herved tre A4 sider for hver arbejdsfunktion eller i alt 83 sider inklusive indholdsfortegnelsen.

Personalegoder er noget der først og fremmest er en del af aflønningen for ledelserne. Som det fremgår af tabel 2 har personalegoderne et omfang der 10 gange større end blandt almindelige lønmodtagere.

	Alle	Ledere	Alm. lønmodtagere
2003			
Alle ansatte	1,67	8,57	0,90
Alle mænd	2,20	9,67	1,17
Alle kvinder	0,62	4,00	0,42
Personalegoder i procent af fortjeneste ekskl. gener pr. præsteret time:			
I alt	0,78	2,60	0,44
Mænd	0,98	2,84	0,55
Kvinder	0,32	1,43	0,22

Personalegoderne har et absolut omfang, der er næsten 4 gange større blandt mændene end blandt kvinderne. Denne forskel indsnævres når man sætter personalegoderne i forhold til lønnen. Der er en klar sammenhæng mellem lønniveau og personalegoder, men mændene har stadig mere i personalegoder end kvinderne. Ellers udgør personalegoderne alt i alt blandt alle under en procent af lønnen. Hos alle ledere er niveauet dog over 2½ procent. Hos almindelige lønmodtagere uden ledelsesbeføjelser er personalegoderens omfang meget beskedent. Forskellen mellem mænd og kvinder er væsentlig mindre end

blandt lederne. Niveaue for personalegoderne er omkring eller lidt under ½ procent af lønnen. Men for både ledere og almindelige lønmodtagere øger kvinderne niveaue for personalegoder i forhold til lønnen og mændene mindsker omfanget af personalegoder. Bevægelsen mod større lighed er størst blandt lederne, hvor forskellen på niveauerne også er størst. Og den relative lønforskel mellem mænd og kvinder er også næsten dobbelt så stor blandt lederne som blandt almindelige lønmodtagere.

Omfanget af personalegoder toppede i 2001, hvor niveaue var lidt større end i 2003.

Tabel 3: Ledelsesarbejde på højt niveau - personalegoder pr. præsteret time					
kr. pr. time	2003	2002	2001	2000	Ændring 2000-2003
I alt	12,17	12,41	13,25	12,86	-0,69
Mænd	13,44	13,68	14,57	14,37	-0,93
Kvinder	5,67	5,74	6,05	5,15	0,52
Kilde: Statistikbanken, Danmarks Statistik, LON02					
Herudfra beregnes niveau i forhold til gennemsnit for alle (pct):					
Mænd	110,44	110,23	109,96	111,74	-1,30
Kvinder	46,59	46,25	45,66	40,05	6,54

Denne gruppe omfatter 47.000 personer, hvoraf 82 procent er mænd. Der er naturligt en vis variation i ledelsesniveaue i en så stor gruppe. Niveaue for personalegoder er 12,17 kr. pr. præsteret time. I denne gruppe er niveaue for personalegoder faldet med over en krone pr. time på to år fra 2001, hvor det toppede. Personalegoderne udgør 3½ procent af lønnen, fordelt med 3,7 procent for mændene og 1,9 procent for kvinderne. I tabel 3 er angivet at mændenes niveau for personalegoder udgør 110 procent af gennemsnittet for alle, mens kvindernes personalegoder udgør knap halvdelen af niveaue for alle, men stigende hvert år.

Tabel 4: Større og små virksomheder, ledere.

Virksomhedstørrelse	Over 9	9 eller færre
ANTAL personer	2003	2003
I alt	42.050	3.974
Mænd	34.915	2.894
Kvinder	7.135	1.080
Kvinde andel	17%	27%
Personalegoder pr. time:		
GODE	2003	2003
I alt	12,80	6,00
Mænd	13,99	7,22
Kvinder	6,32	1,59
Procent af gennemsnit:		
Mænd	109,30	120,33
Kvinder	49,38	26,50
Procent af løn		
I alt	3,54	2,48
Mænd	3,76	2,95
Kvinder	2,07	0,68

Der deles i virksomhedsstørrelse ved 9 ansatte (fuldtidsbeskæftigede) Relativt er der flere kvinder, som er leder af de små virksomheder end af de større virksomheder.

Det er især de større virksomheder, der anvender kræfter på at uddele personalegoder (til ledelsen). Niveauet for personalegoder her er ca. dobbelt så stort som i de små virksomheder. I de små virksomheder er det ikke kvinderne, der (mis)bruger tiden på at finde personalegoder til sig selv frem for at lede virksomheden.

Vedrørende personalegoder er det som med lønnen i øvrigt. Jo mere specifik personalegruppen afgrænses, jo mindre bliver forskellen på mænd og kvinder. Der er også eksempler på at kvinder får mere end mændene.

Indenfor naturvidenskab og medicin blandt lønmodtagere uden ledelsesansvar er 60 procent af de ansatte kvinder og de får mere end mændene i personalegoder, 3,73 kr. mod 2,53 kr. pr. præsteret time til mændene. Det samme gælder indenfor medicin og farmacia, hvor kvinderne får 4,96 kr. mod 3,60 kr. til mændene pr. præsteret time.

Indenfor undervisning og omsorgsarbejde er personalegoder et nærmest ukendt begreb.

Tabel 5: Finanssektoren

Finanssektoren	Antal	Antal
2004	Personer	Fuldtid
Pengeinstitutområdet og realkredit	51.028	43.700
Forsikringsselskaberne	9.720	8.200
Antal personer	60.748	51.900
Kr. pr. præsteret time:		
Fortjeneste excl. gener:		
Pengeinstitutområdet og realkredit	301,79	
Forsikringsselskaberne	330,23	
Kr. pr. præsteret time:		
Personalegoder:		
Pengeinstitutområdet og realkredit	0,47	
Forsikringsselskaberne	2,94	
Personalegoder i pct. af løn:		
Pengeinstitutområdet og realkredit	0,16%	
Forsikringsselskaberne	0,89%	

Kilde: Opstillet ud fra

FA Statistik: Arbejdsomkostninger 2004, juli 2005

FA Statistik: Strukturstatistik 2004, juli 2005,

på baggrund af materiale modtaget fra Finansforbundet.

Finanssektoren er ikke videre godt beskrevet i Danmarks Statistiks årlige lønstatistikker, hvilket skyldes, at de internationale nomenklaturer vedr. brancheinddeling samt arbejdsfunktionsklassifikation ikke helt svarer til en dækkende beskrivelse af danske forhold. Samtidig er den danske finanssektor heller ikke særlig godt beskrevet i uddannelsesnomenklaturen, og finansuddannelserne indgår ikke særskilt i lønstatistikens uddannelseskoder. Det er ikke nødvendigvis et stort problem, hvis Finanssektorens Arbejdsgiverforenings lønstatistikker kan anvendes. Det kan de langt hen ad vejen, men i denne sammenhæng er der et problem. Lønstatistikkerne er ikke kønsopdelte og Statistikken med Arbejdsomkostninger er ikke opdelt i ledere og almindelige lønmodtagere. Det gør sammenligneligheden med andre sektorer mindre. Niveauet for personalegoder for alle er dog sammenligneligt med niveauet i Danmarks Statistisk lønstatistik for den private sektor. Og det er stort set det samme. Fordelingsmæssigt får de ansatte i forsikringsbranchen langt større andel af aflønningen i form af personalegoder end ansatte i banker og sparekasser.

Lønstatistikkerne fra FA blev omlagt i 2002 således, at det ikke er muligt at sammenligne mere end de seneste tre år bagud i tiden. Men i de sidste tre år er personalegodernes omfang steget hvert år. Personalegoderne er steget væsentlig mere end lønnen i alt. Mens lønnen generelt er steget med ca. 13 % i branchen er personalegoderne steget med ca. 30 %, mest i finans- og realkredit med 34 procent mod "beskedne" 28 procent i forsikringsbranchen, hvor niveauet for personalegoder er ca. 6 gange større end i pengeinstitutterne.

Poul Pedersen
Økonom